

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Θέμα του Κειμένου 1: Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής ήταν γνωστές ήδη από το 1974.

Θέση της συντάκτριάς του: Η ανθρωπότητα γνώριζε τις τραγικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, αλλά δεν έκανε τίποτα, για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα. Γι' αυτό σήμερα τιμωρείται για την προκλητική αδιαφορία της.

Σκοπός της συντάκτριας: Να ενημερώσει το αναγνωστικό κοινό ότι το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής ήταν γνωστό στους ιθύνοντες πριν από πενήντα περίπου χρόνια και να καταγγείλει την απραξία τους, που προκάλεσε τη σημερινή επικίνδυνη γιγάντωση του προβλήματος. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκει να προβληματίσει και να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες της για το εξαιρετικά σημαντικό αυτό ζήτημα, που σχετίζεται με την επιβίωση του πλανήτη μας.

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

Σύγκριση-αντίθεση: Οι αγροτικές πρακτικές που επιτείνουν τις αρνητικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής αντιπαρατίθενται στις αγροτικές ενέργειες που τις αμβλύνουν.

Παραδείγματα: Ο Σπυρίδων Μάμαλης παραθέτει παραδείγματα που επιβεβαιώνουν τα δύο σκέλη της σύγκρισης-αντίθεσης. Έτσι, αναφέρει ότι η γεωργική και κτηνοτροφική παραγωγή μειώνει τους υδάτινους πόρους και αυξάνει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, ενώ οι μονοκαλλιέργειες καταστρέφουν τη βιοποικιλότητα. Από την άλλη πλευρά, τονίζει ότι η αλλαγή των καλλιεργειών, οι τεχνικές αύξησης της οργανικής ουσίας στο έδαφος, οι δράσεις ενάντια στη διάβρωση των εδαφών και η προώθηση τροφίμων με χαμηλό ενεργειακό αποτύπωμα συμβάλλουν καθοριστικά στην άμβλυνση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Ο συνεντευξιαζόμενος επιλέγει αυτό τον τρόπο ανάπτυξης του λόγου του, γιατί αφενός θέλει να προβάλλει τις σύγχρονες πρακτικές στον τομέα της γεωργίας που αποσκοπούν στην προστασία του πλανήτη από την κλιματική αλλαγή, αλλά αφετέρου δεν θέλει και να αποκρύψει τις καταστροφικές δράσεις που εξακολουθούν ακόμη και σήμερα να διογκώνουν το πρόβλημα. Το θέμα, άλλωστε, της

συνέντευξης που παραχώρησε είναι ακριβώς αυτό, να παρουσιάσει ως ειδήμων τα ζητήματα που σχετίζονται με τη «γεωργία στα χρόνια της κλιματικής αλλαγής».

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 η αρθρογράφος θέτει τρία απαντώα ερωτήματα: «Πόσα χρόνια πριν γνώριζε η ανθρωπότητα; Και τι έκανε για να την αποφύγει; Πόσες δεκαετίες πήγαν τελικά χαμένες για το περιβάλλον;» Με τα ερωτήματα αυτά, που τα διατυπώνει στην αρχή του κειμένου της, κινητοποιεί ευθύς εξαρχής το ενδιαφέρον και τον προβληματισμό των αναγνωστών για το θέμα του άρθρου της. Στις επόμενες παραγράφους θα δώσει απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα, παρουσιάζοντας συγκεκριμένα στοιχεία-τεκμήρια και ενημερώνοντας το αναγνωστικό της κοινό για ένα πολύ σημαντικό ζήτημα: Η ανθρωπότητα, συγκεκριμένα η αμερικανική κυβέρνηση, γνώριζε ήδη από το 1974, από απόρρητη έκθεση της CIA, το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής και δεν έκανε τίποτα για να το αντιμετωπίσει. Επομένως, μισός περίπου αιώνας πήγε χαμένος για το περιβάλλον, όπως προαναγγέλλει, άλλωστε, και ο τίτλος του κειμένου της. Τα τρία αυτά προλογικά ερωτήματα υπηρετούν και την καταγγελτική της πρόθεση, καθώς αναζητούν με ανακριτικό τρόπο την ευθύνη, ώστε στο τέλος του κειμένου να διατυπωθεί ευθέως η καταγγελία-κατηγορία: «Μέχρι τα πρώτα σοβαρά σημάδια... της σκανδαλώδους απραξίας».

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Ενδεικτικοί άξονες της απάντησης:

- Θέμα του πεζού ποιήματος είναι η καταστροφή του γήινου και θαλάσσιου περιβάλλοντος από την ανθρώπινη βουλιμία. Συγκεκριμένα, καταγγέλλεται ένας συγκεκριμένος άνθρωπος («αυτός ο άνθρωπος»), που εξαφανίζει το φυσικό τοπίο, με σκοπό να ικανοποιήσει αλαζονικά τις αισθήσεις του, δηλαδή τις ατομικές του ανάγκες. Είναι χαρακτηριστική η εικόνα που παρουσιάζει, σε προοπτική, τα φυσικά στοιχεία («βουνά, θάλασσα, σιτοβολώνες, αμπελώνες, ελαιώνες, δέντρα, άνθη και γρασίδι»), για να ζωντανέψει, με παράδοξο τρόπο, την εξαφάνισή τους. Οι επιπτώσεις του περιβαλλοντικού αυτού ολέθρου εικονοποιούνται μέσω της τρομακτικής, εφιαλτικής μαύρης τρύπας. Η αιτία του δηλώνεται ειρωνικά με τη μεταφορική, επιφωνηματική πρόταση: «Τι βουλιμία, θεέ μου!». Αυτή η ακόρεστη επιθυμία του ανθρώπου να πραγματώσει εγωκεντρικά τις επιδιώξεις του εις βάρος της φύσης, μπορεί να οδηγήσει στην ολοσχερή καταστροφή του πλανήτη, όπως τονίζεται με την παρωδιακή υπερβολή: «θα καταβροχθίσει όλο τον κόσμο». Η ύβρις του όμως δεν παραμένει ατιμώρητη, καθώς γίνεται το θύμα των επιπτώσεων του εγκλήματός του («γκρεμίζεται αίφνης μες στην τρύπα που άνοιξε»). Τελικά, το συλλογικό ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει μεταφορικά σε α' πληθυντικό πρόσωπο (ταυτιζόμενο με τους

αναγνώστες του) τη χρησιμότητα αυτής της τιμωρίας: θα αποτρέψει όσους θελήσουν, λόγω της αχαλίνωτης έπαρσής τους, να βεβηλώσουν στο μέλλον τη φυσική ομορφιά.

- *Ο μαθητής/η μαθήτρια διατυπώνει ελεύθερα τις σκέψεις και τα συναισθήματά του/της, ανάλογα με τον παραστατικό του/της κύκλο και τις προσλαμβάνουσες που έχει. Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/μαθήτριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί με στοιχεία/χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.*